

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2024. április 11.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Joghatóság, a határozatok elismerése és végrehajtása polgári és kereskedelmi ügyekben – 1215/2012/EU rendelet – A 6. cikk (1) bekezdése – Hatály – Harmadik állambeli állampolgár fogyasztó által valamely tagállamban székhellyel rendelkező bankkal kötött szerződés – E fogyasztóval szemben indított kereset – Az említett fogyasztónak egy tagállam területén található utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróság”

A C-183/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieście w Warszawie (Varsó-Śródmieście kerületi bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2023. március 22-én érkezett, 2023. február 27-i határozatával terjesztett elő

a **Credit Agricole Bank Polska S. A.**

és

AB

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: O. Spineanu-Matei tanácselnök (előadó), J.-C. Bonichot és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: N. Emiliou,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében J. Möller és M. Hellmann, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

– az Európai Bizottság képviselőjében J. Hottiaux és S. Noë, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 6. cikke (1) bekezdésének és 26. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a lengyelországi székhelyű Credit Agricole Bank Polska S.A és AB, jelenleg ismeretlen címen tartózkodó fogyasztó között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgyát az e bank által e személlyel szemben egy fogyasztói kölcsönszerződés alapján követelt összeg megfizetése képezi.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1215/2012 rendelet (6), (15) és (18) preambulumbekkezdése így szól:

„(6) A polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok szabad mozgásának biztosítása érdekében szükséges és célszerű, hogy a joghatóságra, valamint a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályokat kötelező és közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus rendezze.

[...]

(15) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg. [...]

[...]

(18) A biztosítási, fogyasztói és munkaszerződésekkel kapcsolatban a gyengébb felet az érdekeinek megfelelő, az általános szabályoknál kedvezőbb joghatósági szabályokkal kell védelemben részesíteni”.

- 4 E rendelet 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető”.

5 Az említett rendelet 5. cikke (1) bekezdésének megfelelően:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető”.

6 Ugyanezen rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Ha az alperes nem rendelkezik lakóhellyel valamely tagállamban, valamennyi tagállam bíróságainak joghatóságát, figyelemmel a 18. cikk (1) bekezdésére, a 21. cikk (2) bekezdésére, valamint a 24. és a 25. cikkekre, az adott tagállam joga határozza meg”.

7 Az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése a következőt mondja ki:

„Valamely személy, a fogyasztó [helyesen: A valamely személy – fogyasztó –] által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben a joghatóságot a 6. cikk és a 7. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha:

a) a szerződés tárgya áruk részletfizetésre történő értékesítése; vagy

b) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk vételének finanszírozására nyújtanak; vagy

c) minden más esetben, a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik”.

8 E rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdése ekként rendelkezik:

„(1) A fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél székhellyel rendelkezik, akár – függetlenül a másik fél székhelyétől – saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást.

(2) A fogyasztó ellen a másik szerződő fél kizárólag a fogyasztó lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást”.

9 Az említett rendelet 26. cikke értelmében:

„(1) E rendelet egyéb rendelkezései alapján fennálló joghatóságtól eltekintve, valamely tagállamnak az a bírósága rendelkezik joghatósággal, amely előtt az alperes perbe bocsátkozik. E szabály nem alkalmazható, amennyiben az alperes a bíróság joghatósága hiányának kifogásolása céljából jelent meg a bíróságon, vagy amennyiben a 24. cikk alapján más bíróság kizárólagos joghatósággal rendelkezik.

(2) A 3., 4. vagy 5. szakaszban említett ügyekben, amennyiben a biztosítási kötvény jogosultja, a biztosított, a biztosítási szerződés kedvezményezettje, a károsult, a fogyasztó vagy a munkavállaló az alperes, a bíróságnak, mielőtt az (1) bekezdés alapján megállapítaná joghatóságát, gondoskodnia kell arról, hogy az alperest tájékoztassák a bíróság joghatóságának kifogásolásához fűződő jogáról, valamint a perbe bocsátkozás, illetve a perbe nem bocsátkozás következményeiről.”

10 E rendelet 28. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) Amennyiben a valamely tagállamban lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező alperes ellen egy másik tagállam bíróságán indítanak eljárást, és az alperes nem bocsátkozik perbe, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát, kivéve, ha e rendelet rendelkezései alapján joghatósággal rendelkezik.

(2) A bíróság az eljárást mindaddig felfüggeszti, amíg meg nem bizonyosodik arról, hogy az alperes a védekezéséről történő gondoskodáshoz kellő időben átvette az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot, illetve, hogy valamennyi szükséges intézkedést megtettek ennek érdekében”.

11 Az 1215/2012 rendelet 62. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Annak megállapítása során, hogy a fél rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát felhívták, a bíróság saját belső jogát alkalmazza.

(2) Amennyiben a fél nem rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát az ügy tárgyában felhívták, annak megállapítása során, hogy a fél más tagállamban rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel, a bíróság az említett másik tagállam jogát alkalmazza”.

A lengyel jog

12 Az 1964. november 17-i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (a polgári perrendtartásról szóló törvény) (Dz. U. n° 43, 296. tétel) alapügy tekintetében alkalmazandó változata (a továbbiakban: a polgári perrendtartásról szóló törvény) 144. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„A bíróság elnöke ügygondnokot rendel ki, ha a felperes bizonyítja, hogy a fél lakóhelye nem ismert [...]”.

13 A polgári perrendtartásról szóló törvény 69. §-a (3) bekezdésének megfelelően, amely e törvény 144. §-a alapján *mutatis mutandis* alkalmazandó a kirendelt ügygondnokra:

„Az (1) bekezdés szerint kijelölt ügygondnok jogosult az adott ügygel kapcsolatos valamennyi cselekmény elvégzésére.”

14 A polgári perrendtartásról szóló törvény 139¹ §-a a következőket írja elő:

„(1) Ha a 139. § (1) bekezdésének második mondata szerinti új kézbesítés ellenére az alperes nem vette át a keresetlevelet vagy a jogai védelmének szükségességét megalapozó egyéb eljárási iratot, és nem kézbesítették számára előzetesen az előző szakaszban előírt módon az iratot, és a 139. § (2)–(31) bekezdése vagy a kézbesítést előíró egyéb különös rendelkezés nem alkalmazható, az elnök erről tájékoztatja a felperest, valamint az alperesnek címzett iratról másolatot küld neki, és felszólítja, hogy ezt az iratot bírósági végrehajtó útján kézbesítse az alperesnek.

(2) A felperes az (1) bekezdésben említett kötelezettségnek a részére történő közlésétől számított két hónapon belül köteles az ügy irataihoz csatolni az irat bírósági végrehajtó által az alperes részére történő kézbesítésének megerősítését, vagy visszaküldeni az iratot, megjelölve az alperes jelenlegi címét, vagy bizonyítékot szolgáltatni arról, hogy az alperes a keresetlevélben megjelölt

címen lakik. Ha a határidő eredménytelenül járt le, a 177. § (1) bekezdésének 6. pontját kell alkalmazni.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 A Credit Agricole Bank Polska 2021. december 22-én a Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Varsó-Śródmieście kerületi bíróság, Lengyelország), a kérdést előterjesztő bíróság előtt indított keresetével azt kéri, hogy a bíróság kötelezze a harmadik állam állampolgárságával rendelkező AB-t mint fogyasztót 10 591,64 lengyel zloty (PLN) (hozzávetőleg 2250 euró) kamatokkal és eljárási költségekkel növelt összegének a megfizetésére.
- 16 E kereset az alapeljárás felperese és az alapeljárás alperese között 2020. július 16-án, egy mobiltelefonnak az utóbbi által történő megvásárlása céljából kötött fogyasztói kölcsönszerződésen alapul. Ezen alperesnek a keresetlevélben feltüntetett címe az e szerződésben szereplő címnek felel meg.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság bírósági titkára (a továbbiakban: bírósági titkár) 2022. március 30-án fizetési meghagyást bocsátott ki AB-vel szemben, amelyben kötelezte őt arra, hogy fizesse meg az alapeljárás felperese részére 10 591,64 PLN szerződéses késedelmi kamattal növelt összegét, valamint az eljárási költségeknek e fizetési meghagyás jogerőre emelkedésétől a követelt fizetés napjáig számított törvényes késedelmi kamattal növelt összegét.
- 18 E keresetlevél és az említett fizetési meghagyás másolatát és az alapeljárás alperesének szóló egyéb tájékoztatást tartalmazó küldeményt az említett keresetlevélben megjelölt címre kézbesítették. 2022. május 5-én a küldeményt visszaküldték, mivel a címzett azt nem vette át.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság bírósági titkára az eljárás felfüggesztésének terhe mellett kötelezte az alapeljárás felperesének jogi képviselőjét, hogy, a lengyel joggal összhangban, a keresetlevél és a fizetési meghagyás másolatát bírósági végrehajtó útján kézbesítse az alapeljárás alperesének. A felperes jogi képviselője 2022. szeptember 15-i levelében arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a bírósági végrehajtó útján történő kézbesítés nem járt sikerrel, mivel a bírósági végrehajtó a megadott címen nem találta ezen alperest.
- 20 2022. október 4-i végzésével a bírósági titkár az említett alperes számára ügygondnokot rendelt ki.
- 21 2022. október 26-án az ügygondnok a 2022. március 30-i fizetési meghagyással szemben ellentmondást nyújtott be azzal az indokkal, hogy az alapeljárás felperese nem bizonyította a követelés összecszerúségét. Az említett ügygondnok rámutatott továbbá arra, hogy az alapeljárás alperesének tartózkodási helyét nem tudta megállapítani, ugyanakkor az ügygondnok nem hivatkozott a lengyel bíróság ügyben fennálló joghatóságának hiányára az 1215/2012 rendelet 17. és 18. cikke alapján.
- 22 Az e bíróság, valamint az alapeljárás felperesének jogi képviselője és az alapeljárás alperesének ügygondnoka által tett lépések nem vezettek eredményre az alperes tartózkodási helyének vagy lakóhelyének megállapítása tekintetében. Mindössze annyi volt megállapítható, hogy ezen alperes 2017. szeptember 29-én érkezett Lengyelországba, hogy már elköltözött arról a címről, ahová e tagállamban 2018 folyamán be volt jegyezve, valamint hogy az ekként folytatott vizsgálatok időpontjában az említett tagállam területén nem volt szabadságától megfosztva.

- 23 Az említett bíróság szerint nem kizárt, hogy az alapeljárás alperese elhagyta Lengyelország területét, de e körülmény nem állapítható meg teljes bizonyossággal, tekintettel arra, hogy a Lengyel Köztársaság egyes szárazföldi határain nincs ellenőrzés.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróságban mindenekelőtt az a kérdés merül fel, hogy az 1215/2012 rendelet 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel nemzeti jogi szabályai alapján vagy az e rendeletben megállapított egységes joghatósági szabályok alapján kell megállapítania saját joghatóságát.
- 25 E bíróság szerint a 2011. november 17-i Hypoteční banka ítéletből (C-327/10, EU:C:2011:745) és a 2012. március 15-i G ítéletből (C-292/10, EU:C:2012:142) eredő ítélkezési gyakorlatból az következik, a nemzeti szabályok egységes joghatósági szabályok helyetti alkalmazása csak abban az esetben lehetséges, ha az ügyben eljáró bíróság rendelkezik olyan bizonyítékkal, amely alapján megállapítható, hogy az alperesnek – az említett bíróság szerinti tagállamban lakóhellyel nem rendelkező uniós polgárnak – ténylegesen az Európai Unió területén kívül van a lakóhelye.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság választ vár arra a kérdésre, hogy ezt az ítélkezési gyakorlatot olyan helyzetben is alkalmazni kell-e, mint az alapügyben szereplő helyzet, amikor az érintett alperes nem rendelkezik egyetlen tagállam állampolgárságával sem, de valószínűleg valamelyik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel. E bíróság megjegyzi, hogy a hatékony bírói jogvédelem uniós jog által kimondott elvének tiszteletben tartása, különösen egy fogyasztó esetében, amellet szól, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság ezt követően kételyeinek ad hangot a tekintetben, hogy az 1215/2012 rendelet 26. cikkére tekintettel úgy tekinthető-e, hogy az alapeljárás alperese perbe bocsátkozott, és ekként elismerte az eljáró bíróság joghatóságát, amennyiben az eljárás ezen alperes ügygondnokának jelenlétében zajlik.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a *curator absentis* intézménye arra irányul, hogy a bírósághoz való jogot biztosítsa azon felperes számára, aki szándékán kívül álló okokból esetleg nem tudja megállapítani az alperes aktuális lakóhelyét. E bíróság előadja, hogy, amint az a 2009. április 2-i Gambazzi ítéletből (C-394/07, EU:C:2009:219) és a 2011. november 17-i Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745) ítéletből eredő ítélkezési gyakorlatból következik, az alperes elleni eljárás olyan módon való folytatásának lehetősége, hogy – amint az alapeljárásban is – a keresetet az eljáró bíróság által kijelölt ügygondnoknak kézbesítik, korlátozza az alperes védelemhez való jogát, e korlátozás igazolható a felperes hatékony bírói jogvédelemhez való jogával.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróságnak ugyanakkor kétségei vannak afelől, hogy a távollévő fogyasztó – akinek tartózkodási helye nem ismert – ügygondnoka elismerheti-e azon bíróság joghatóságát, amely az 1215/2012 rendelet 26. cikkének (1) bekezdése alapján nem rendelkezik e rendelet rendelkezései szerinti joghatósággal, azzal, hogy perbe bocsátkozik.
- 30 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy az alapügy különbözik az 1996. október 10-i Hendrikman és Feyen ügyben (C-78/95, EU:C:1996:380) vizsgált helyzettől, amelyben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a tévesen kirendelt képviselő perbe bocsátkozása nem értelmezhető ezen alperes perbe bocsátkozásaként. A jelen esetben ugyanis az alapeljárás alperesének ügygondnokát a lengyel jognak megfelelően rendelték ki, és ezen ügygondnok jogosult volt az üggyel kapcsolatos valamennyi cselekmény elvégzésére azon személy nevében, akinek tartózkodási helye az eljárás alatt továbbra is ismeretlen maradt.

- 31 E bíróság szerint az 1215/2012 rendelet 26. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy ahhoz, hogy vélelmezhető legyen, hogy a fogyasztó elfogadta a bíróság e rendeletből nem következő joghatóságát, azaz az 1215/2012 rendelet 18. cikke (2) bekezdésének szövegére tekintettel alapvetően a lakóhelye szerinti bíróság joghatóságát, tájékoztatni kell őt a bíróság joghatóságának kifogásolásához fűződő jogáról, valamint a perbe bocsátkozás, illetve a perbe nem bocsátkozás következményeiről. Következésképpen az a feltételezés, hogy a fogyasztó tájékoztatása helyettesíthető az említett fogyasztó jogi képviselőjének esetleges tájékoztatásával, ellentétes az 1215/2012 rendelet 26. cikkének (2) bekezdésében foglalt alapvető céllal, azaz ugyanezen fogyasztó védelmével.
- 32 E körülmények között határozott úgy a Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Varsó-Śródmieście kerületi bíróság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [z 1215/2012] rendelet 6. cikkének (1) bekezdését, hogy az említett rendelet rendelkezései alkalmazandók a joghatóság meghatározására a tagállamok egyikének állampolgárságával sem rendelkező olyan távollevő fogyasztóval szembeni eljárásban, akiről egyrészt tudott, hogy utolsó ismert tartózkodási helye valamely tagállamban volt, másrészt pedig olyan megbízható adatok állnak rendelkezésre, amelyek alapján megállapítható, hogy már nem e tagállamban lakik, azonban nem állnak rendelkezésre olyan megbízható adatok, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy elhagyta az Unió területét, és visszatért az állampolgársága szerinti országba?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [z 1215/2012] rendelet 26. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy a tagállam nemzeti joga alapján ezen távollevő fogyasztó képviselőjére kirendelt ügygondnok perbe bocsátkozása e fogyasztó perbe bocsátkozásának felel meg, és annak ellenére lehetővé teszi a tagállami bíróság joghatósága fennállásának megállapítását, hogy megbízható adatok állnak rendelkezésre annak megállapításához, hogy a fogyasztó már nem lakik e tagállamban?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 33 Először is emlékeztetni kell arra, hogy mivel az 1215/2012 rendelet hatályon kívül helyezte és felváltotta a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o. és HL 2011. L 124., 47. o.), amely pedig a polgári és kereskedelmi ügyekben az új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményekkel módosított, a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972, L 299, 32. o.) helyébe lépett, a Bíróság által az utóbbi jogi aktusok rendelkezései tekintetében adott értelmezés az 1215/2012 rendeletre vonatkozóan is érvényes, amennyiben ezek a rendelkezések „egyenértékűnek” tekinthetők (2020. július 9-i Verein für Konsumenteninformation ítélet, C-343/19, EU:C:2020:534, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 Másodszor meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásában, mind magukban az előterjesztett kérdésekben vaglyagosan az alapeljárás alperesének tartózkodási helyét, illetve lakóhelyét említi.

- 35 Márpedig meg kell jegyezni, hogy az 1215/2012 rendelet kizárólag az alperes „lakóhelyének” fogalmára utal, amely azon általános kapcsolóelvet képezi, amelynek alapján e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban megállapítható a joghatóság.
- 36 E tekintetben, amint az egyértelműen kitűnik a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményről szóló, P. Jenard által készített jelentésből (HL 1979. C 59., 1. o.), amelynek a lakóhely megállapításával kapcsolatos megjegyzései az 1215/2012 rendelet értelmezése tekintetében is érvényesek, az uniós jogalkotó azon döntését, hogy az alperes lakóhelyét, nem pedig szokásos tartózkodási helyét vagy e kettőt együttesen alkalmazza kritériumként, annak szükségessége indokolta, hogy elkerülje a joghatósággal rendelkező fórumok megtöbbszöröződését.
- 37 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i módosított egyezményhez és a 44/2001 rendelethez hasonlóan az 1215/2012 rendelet sem határozza meg a „lakóhely” fogalmát. Így ezen utóbbi rendelet 62. cikkének (1) bekezdése annak megállapításához, hogy a fél rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát felhívták, e bíróság tagállamának jogára utal. Az 1215/2012 rendelet 62. cikkének (2) bekezdése szerint „[a]mennyiben a fél nem rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát az ügy tárgyában felhívták, annak megállapítása során, hogy a fél más tagállamban rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel, a bíróság az említett másik tagállam jogát alkalmazza”.
- 38 A fenti megfontolások összességének fényében meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a „lakóhely” lengyel jog szerint meghatározott fogalmának figyelembevételével megállapítsa az alapügyre vonatkozó joghatóságát.

Az első kérdésről

- 39 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni az 1215/2012 rendelet 6. cikkének (1) bekezdését, hogy amennyiben egy harmadik állambeli állampolgár alperes, mint fogyasztó, utolsó ismert lakóhelye az eljáró bíróság tagállamának területén található, és e bíróság nem tudja megállapítani ezen alperes jelenlegi lakóhelyét, és nem is állnak a rendelkezésére olyan bizonyítékok, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy ezen alperes ténylegesen már egy másik tagállam területén vagy az Unió területén kívül lakik, az e jogvitára vonatkozó joghatóságot az e bíróság helye szerinti tagállam joga határozza meg.
- 40 Emlékeztetni kell arra, hogy az 1215/2012 rendelet célja a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályoknak nagymértékben kiszámítható joghatósági szabályokkal történő egységesítése. E rendelet célja tehát a jogbiztonság megteremtése, amely az Unióban letelepedett személyek jogi védelmének megerősítésében nyilvánul meg, egyszerre lehetővé téve mind a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet, mind pedig az alperesnek, hogy észszerűen kiszámíthassa, mely bíróság előtt indíthat ellene kereset (lásd ebben az értelemben: 2018. október 4-i Feniks ítélet, C-337/17, EU:C:2018:805, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 41 Az 1215/2012 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében ha az alperes nem rendelkezik lakóhellyel valamely tagállamban, a joghatóságot valamennyi tagállamban, figyelemmel e rendelet 18. cikkének (1) bekezdésére, 21. cikkének (2) bekezdésére, valamint 24. és a 25. cikkére, az adott tagállam joga határozza meg.
- 42 Mivel az 1215/2012 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi az e rendeletben meghatározott egységes joghatósági szabályok helyett valamennyi tagállam saját joga szabályainak alkalmazását, ez e rendelkezés alapjául szolgáló előfeltételt, jelesül azt, hogy az alperes nem rendelkezik lakóhellyel valamely tagállam területén, szigorúan kell értelmezni.
- 43 Még inkább indokolt az ilyen szigorú értelmezés akkor, ha az alperes fogyasztóként, az 1215/2012 rendelet 18. cikkének megfelelően, megerősített védelmet élvez egy különös joghatósági szabály bevezetése folytán, amely azon tagállam bíróságait részesíti előnyben, amelynek területén az alperes lakóhelye található. Nem zárható ki ugyanis, hogy az ilyen fogyasztó e védelem elvesztését kockáztathatja a nemzeti jogi joghatósági szabályok alkalmazása esetén.
- 44 Ezért ítélte meg úgy a Bíróság, hogy olyan esetben, ha a harmadik állam állampolgárságával rendelkező alperes fogyasztó lakóhelye nem ismert, a 44/2001 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését, amelynek szövege lényegében megegyezik az 1215/2012 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének szövegével, kizárólag akkor kell alkalmazni, ha a nemzeti bíróság rendelkezik olyan bizonyítékkal, amely alapján azt állapíthatja meg, hogy ezen alperesnek ténylegesen az Unió területén kívül van lakóhelye (lásd ebben az értelemben: 2011. november 17-i Hypoteční banka ítélet, C-327/10, EU:C:2011:745, 42. pont; 2012. március 15-i G ítélet, C-292/10, EU:C:2012:142, 42. pont).
- 45 Ezzel szemben a Bíróság megállapította, hogy amennyiben a nemzeti bíróság nem rendelkezik olyan bizonyítékkal, amely alapján azt állapíthatná meg, hogy az alperes fogyasztónak ténylegesen az Unió területén kívül van lakóhelye, és nem tudja meghatározni, hogy hol van a fogyasztó lakóhelye, a 44/2001 rendelet 16. cikkének (2) bekezdésében, jelenleg az 1215/2012 rendelet 18. cikkének (2) bekezdésében foglalt különös joghatósági szabály, amelynek értelmében az érintett fogyasztó a másik szerződő fél ellen e fogyasztó lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást, ugyancsak az említett fogyasztó utolsó ismert lakóhelyére vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2011. november 17-i Hypoteční banka ítélet, C-327/10, EU:C:2011:745, 42. pont).
- 46 A kérdést előterjesztő bíróságban felmerül, hogy a jelen ítélet 44. és 45. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat alkalmazandó-e egy olyan helyzetben is, mint az alapügyben szereplő, amikor olyan fogyasztóval szemben indítanak keresetet, aki nem valamely tagállam, hanem egy harmadik állam állampolgára, és akinek utolsó ismert lakóhelye az eljáró bíróság tagállamának területén található, anélkül, hogy kétséget kizáróan megállapítható lenne, hogy e fogyasztó e tagállam területét elhagyva egy másik tagállamba vagy az Unió területén kívülre távozott.
- 47 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy amint azt a jelen ítélet 35. pontja felidézi, az 1215/2012 rendelet az alperes „lakóhelyének” kritériumán, nem pedig annak állampolgárságának kritériumán alapul. E rendelet 4. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik ugyanis, hogy valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.
- 48 Következésképpen a jelen ítélet 45. pontjában említett, az alperes fogyasztó valamely tagállam területén található utolsó ismert lakóhelyén alapuló szabályt e fogyasztó állampolgárságától függetlenül alkalmazni kell.

49 A fenti megfontolások összességének fényében az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben egy harmadik állambeli állampolgár alperes, mint fogyasztó, utolsó ismert lakóhelye az eljáró bíróság tagállamának területén található, és e bíróság nem tudja megállapítani ezen alperes jelenlegi lakóhelyét, és nem is állnak a rendelkezésére olyan bizonyítékok, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy ezen alperes ténylegesen egy másik tagállam területén vagy az Európai Unió területén kívül lakik, az e jogvitára vonatkozó joghatóságot nem az e bíróság helye szerinti tagállam joga határozza meg, hanem e rendelet 18. cikkének (2) bekezdése, amelynek értelmében e jogvita tekintetében az említett alperes utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal.

A második kérdéstről

50 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni az 1215/2012 rendelet 26. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy egy távollevő, harmadik állambeli állampolgár fogyasztó képviselőjére, akinek jelenlegi lakóhelye nem ismert, kirendelt ügygondnok perbe bocsátkozása e fogyasztó e bíróság előtti perbe bocsátkozásának felel meg, és ekként lehetővé teszi az említett bíróság joghatósága fennállásának feltételezését.

51 Előljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az 1215/2012 rendelet 26. cikke e rendelet II. fejezetének 7. szakaszában található, amely a „Megállapodás joghatóságról” címet viseli.

52 E rendelet 26. cikkének (1) bekezdése olyan joghatsági szabályról rendelkezik, amelynek alapját az alperes perbe bocsátkozása képezi minden olyan jogvita esetén, amelyekben az eljáró bíróság joghatósága nem következik az említett rendelet más rendelkezéseiből, az ugyanezen rendelet 24. cikkében foglalt kizárólagos joghatsági szabály alá tartozó jogviták kivételével, amelyek esetében az alperes perbe bocsátkozásából nem következik a joghatóságról való megállapodás.

53 Az 1215/2012 rendelet 26. cikkének (2) bekezdése biztosítási ügyekben, fogyasztói szerződések esetén és egyedi munkaszerződéseknél azon bíróság számára, amely e cikk (1) bekezdése értelmében úgy véli, hogy joghatósággal rendelkezik, előírja az arra vonatkozó kötelezettséget, hogy a gyengébb felet tájékoztassa, mielőtt megállapítaná joghatóságát. Tehát ha egy alperes fogyasztó perbe bocsátkozik egy, a lakóhelye szerinti, az 1215/2012 rendelet 18. cikkének (2) bekezdése értelmében joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő bíróság előtt, e bíróságnak gondoskodnia kell arról, hogy az alperest tájékoztassák a bíróság joghatóságának kifogásolásához fűződő jogáról, valamint a perbe bocsátkozás következményeiről.

54 A fentiekből az következik, hogy az alperes fogyasztó vagy adott esetben ügygondnoka perbe bocsátkozása révén létrejövő joghatsági megállapodás kérdése csak olyan helyzetben merül fel, amikor azon bíróságnak a jogvitára vonatkozó joghatósága, amelyhez fordultak, az 1215/2012 rendelet 26. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezéstől eltérő rendelkezésekből ered.

55 Márpedig a jelen ügyben, amint az kitűnik az első kérdésre adott válaszból, a kérdést előterjesztő bíróságnak, mivel nem tudta az érintett fogyasztó lakóhelyét megállapítani, és nem rendelkezik olyan bizonyítékokkal, amelyekből megállapítható lenne, hogy e fogyasztó ténylegesen elhagyta az Unió területét, mint az említett fogyasztó utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságnak, az 1215/2012 rendelet 18. cikkének (2) bekezdéséből ered a joghatósága.

56 Következésképpen, az első kérdésre adott válaszra tekintettel, a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 57 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben egy harmadik állambeli állampolgár alperes, mint fogyasztó, utolsó ismert lakóhelye az eljáró bíróság tagállamának területén található, és e bíróság nem tudja megállapítani ezen alperes jelenlegi lakóhelyét, és nem is állnak a rendelkezésére olyan bizonyítékok, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy ezen alperes ténylegesen egy másik tagállam területén vagy az Európai Unió területén kívül lakik, az e jogvitára vonatkozó joghatóságot nem az e bíróság helye szerinti tagállam joga határozza meg, hanem e rendelet 18. cikkének (2) bekezdése, amelynek értelmében e jogvita tekintetében az említett alperes utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal.

Aláírások